

VÅRE KJERNEVERDIER: INDIVID OG FELLESSKAP

Av Odd Arne Jøø

INNLEDNING

Hva har vi av formelt vedtatte verdier i Det Norske Baptistsamfunn?

- Vi vedtok en europeisk trosbekjennelse på 1990-tallet, som vi kaller verdier,
- vi har avgitt forpliktende utsagn om tro og ordning til myndighetene i 1963, og
- det finnes trosbekjennelser fra oldkirken som vi gir vår tilslutning til og
- noen personer i vår sammenheng har også undertegnet *Lausannepakten* (vedtatt i 1974 som basis for «de evangelikale»)
- Dessuten har vel hver menighet en formålsparagraf
- og noen har formulerte visjoner som de styrer etter. *Det* er også verdier.
- Det kan også være for eksempel visjonene om Frihet, Fellesskap og Forkynnelse (eller misjon)

Jeg vil anta at en grunnleggende verdi eller norm for menigheten handler om oppdraget vi har om å gå ut å vinne mennesker for Gud. Vår trosoppfatning hviler på *at troen er erfaringsbasert og frivillig*, og gjerne et resultat av *omvendelsen*, en bevisst omvurdering av livet, en *epistrefo* (=snu om) eller en *metanoia* (= tenke om, omvurdere, angre, gjøre bot). Videre at denne erfaringen er *individuell*; at ingen kan være mellommann mellom Gud og den enkelte troende; at de som opplever frelsen, slutter seg så sammen i et lite, åndelig fellesskap, som vi kaller *den lokale menighet*.

Ellers handler verdier i vår sammenheng mye om en utformet forståelig og helhetlig lære, en dogmatikk, mest markert om menigheten, dens vesen, opprinnelse, oppdrag, misjon, medlemskap, kirkeordning, gudstjeneste, kirkens apostolisitet og enhet (altså bibelsyn og økumenikk), tjenestene (det allmenne og ordinerte prestedømme i relasjon til nådegaver), sakramentene (dåp og nattverd), relasjonene til staten (frikirkelig), samfunnet rundt oss (etikk), og de mennesker vi er til for i lokalsamfunnet (uten å tenke for mye geografisk).

Jesu Kristi menighet består av enkeltmennesker som tror på Jesus, bekjenner ham og arbeider for ham. Menigheten er ingen geografisk størrelse, som kan deles inn i geografiske sogn. Det blir mer et spørsmål om «stil», at man trives, og liknende verdier.

Men: Når vi nedfeller visse verdier som særlig viktige for oss, så avgrenser vi oss jo også mot noe annet. Spørsmålet er om vi i det hele tatt skal gjøre det. Det er ikke sikkert at det å utpeke noen verdier som selve kjernen i vår kristendomsforståelse eller trosgrunnlag er bra. Det innsnevrer mangfoldet og fleksibiliteten vi har. Den kan på sin side igjen bli motsetningsfylt, for det er lite som binder oss sammen, for vi har en stor frihet i hver menighet.

Jeg skal her konsentrere meg om to ganske vide verdier, den ene gjelder frivillighet, det er den individuelle og individualistiske siden av vårt kristendomssyn, og den andre gjelder vårt syn på det korporative, det troende fellesskapet, vårt liv sammen som menighet.

VOLUNTARISME: FRIVILLIGHET OG (SAMVITTIGHETS)FRIHET

Tvang til tro er dårers tale, sier vi. Og vi synger:

«Det skal ei skje ved kraft og makt, men ved din Ånd, som du har sagt; det skal ei skje ved mannehånd, men, Herre, ved din egen hånd» (LH nr.121, vers 1).

I sentrum for baptistisk tradisjon finner vi prinsippet om frivillighet i religiøse spørsmål.

Dr. E.Y. Mullins, en av de store amerikanske baptistteologene i begynnelsen av det forrige århundre, skrev: «Prinsippet om frivillighet er selve hjertet i kristendommen.» Hva er så dette? Det kan vi si på

følgende måte: «For at troen skal være ekte og ansvarlig, må den være fri. Lydighet mot Gud må skje frivillig, ellers er det ikke lydighet.»

Det teologiske grunnlag for prinsippet om individuell frivillighet

Det ligger en teologisk overbevisning under dette prinsippet i baptistisk liv. De første baptister satte det i sentrum for sine uttalelser om frihet. I *Den annen Londonbekjennelse* fra 1677 slås det fast at «Gud alene er Herre over samvittigheten». Gud har frigjort samvittigheten fra enhver menneskelig lære eller forordning som står i motsetning til Guds Ord. Når man tror læresetninger eller adlyder menneskelige forordninger, som ikke har grunnlag i Bibelen, sa de første baptister, da «forråder man sann samvittighetsfrihet.» Å kreve tilslutning og lydighet til menneskelige forordninger ødelegger friheten og krenker samvittigheten og fornuften til det enkelte menneske.

Hva betyr det så å si at «Gud alene er Herre over samvittigheten?» Når det gjelder religiøse spørsmål betyr det at vi – hver og en – er personlig ansvarlige overfor Gud. Vi har et indre fristed reservert for oss selv. Ingen kan bestemme hva jeg skal tro, ingen stat, kirke eller andre. Gud har lagt troen som gave i vårt indre. Hva jeg gjør med den, er mitt eget ansvar.

Som individuelle troende aksepterer vi veiledning fra dem som av utdanning er kvalifisert til å tolke Bibelens historie, språk, litteratur og kultur. Vi aksepterer også veiledning gitt av ansvarlige åndelige ledere i menigheten. Men ingen kan tolke forpliktende og dogmatisk for andre enn seg selv. Når vi sier «baptistisk lære» så må vi alltid legge til «slik jeg forstår den».

Når vi betoner individets sjelelige kompetanse (*soul competency*) så sier vi at det hører til baptismens vesen at åndelige avgjørelser ikke kan delegeres til andre. Evnen til religiøse valg har Gud lagt ned i hver og en av oss. Derfor legger vi også vekt på omvendelse og tro som bevisste avgjørelser. Derfor innbyr vi folk til å komme og bli frelst.

I sin kjærlighet skapte Gud mennesket med muligheter for å velge, inkludert å kunne leve i relasjon til Gud. Det er konsekvensen av ordene i 1. Mosebok «La oss skape mennesket i vårt bilde» (1 Mos 1,26). Gud skapte ikke marionetter eller roboter, og Gud gir oss ikke troen gjennom en sprøyte som injiseres i oss. Tro er ikke tvang. Troen

kan ikke være i oss om vi ikke vet det eller vil det. Gud ønsker vår frivillige respons.

Hvorfor Gud valgte å skape oss med en slik frihet, vet vi ikke. Han tok risikoen. Og det har kostet Gud dyrt, hans egen sønn. Det er det vi først og fremst får vite gjennom åpenbaringshistorien. Fordi han skapte oss slik som vi er, fant han også en måte å gjenopprette de brutte relasjoner mellom en menneskehet på ville veier og Gud på, frivillig. Gud delte vår menneskelighet gjennom inkarnasjonen. Jesus selv valgte frivillighetens tjenende vei. Det ser vi av beretningene om fristelsen i ørkenen (Matt 4,1–11). Jesus kunne satt seg selv i sentrum, han kunne laget spektakulære mirakler, han kunne ha skaffet seg all politisk makt. Han gjorde ikke det. Han valgte å appellere til vårt hjerte. Han valgte troens vei.

Historien

Det finnes mange eksempler på hvordan selv velmenende myndigheter, organisasjoner og personer har tvunget troen på andre. I de første århundrene var de kristne forfulgt, de møtte intoleranse og straffefølgelse. Men etter at keiser Konstantin hadde gjort den kristne tro til en foretrukket religion, varte det ikke lenge før de forfulgte ble forfølgere, som ville tvinge andre til å tro på en bestemt måte. Rundt år 400 (Theodosius I og senere) var intoleranse og tvang til tro blitt dagens orden.

Selv *Augustin*, han som satte nådens teologi i sentrum, fant at tvang hjalp til å bringe donatistene tilbake i rekkene i kirken (etter 406). Han argumenterte med bildet at foreldre tukter de barn de elsker. *Inkvisisjonen* brukte det samme argumentet. De brukte tortur og terror for å stanse avvik og få frem omvendelser og sikre den rette trosoppfatning.

Heller ikke *reformasjonen* vek tilbake for tvang. I de fleste tilfeller mente myndighetene at statens sikkerhet og samfunnets enhet var avhengig av én felles kirke, enten den var protestantisk eller katolsk. Anabaptister ble druknet i *Zürich*, brent på bål i *Wien*, i *Genève* ble en heretiker brent (Mikael Servetus), og i *England* ble det vedtatt lover (Uniformity Act) som skulle garantere «rett gudstjeneste». Baptister og andre som ikke ville tilpasse seg og bli konformister, ble fengslet. Mange utvandret. Selv i koloniene i det som ble *USA*, ble baptis-

ter bøtelagt og fengslet – av kongregasjonalister! – fordi de ikke ville betale skatter til de etablerte kirkesamfunnene.

Å tvinge tro og oppfatninger på personer (og menigheter) bryter med prinsippet om frihet og frivillighet for tro og samvittighet.

Resultatet

Vi kan peke på noen konsekvenser eller resultater av en slik forståelse av at troen må være frivillig. Det er kilden til troende dåp, demokratiske menighetsordninger, menighetenes autonomi eller selvstendighet, religionsfrihet, og skille mellom kirke og stat som er et middel til å trygge religionsfriheten.

Det er ikke nødvendig å understreke mer enn ett av punktene i denne sammenhengen. Det gjelder *menighetens selvstendighet*. Hver menighet, hver distriktsforening, og hvert nasjonale kirkesamfunn er selvstendig. Vi sier de er selvstendige juridiske personer. Ingen kan utøve autoritet over andre enheter på sitt nivå. Vi er knyttet sammen, men det blir gjort frivillig, ikke hierarkisk. Noen av pionerene fryktet selv distriktsforeninger, for eksempel *Isaac Backus*, som fryktet associations. Backus mente at en menighet er «the highest judicature» som Kristus opprettet på jord til å fatte avgjørelser eller felle dommer i Kristi navn (*History of New England... Baptists I*, s. 338). På den annen side finner vi i *The First London Confession* at man fryktet en ekstrem kongregasjonalisme, som ville gjøre hver menighet til en kirke i seg selv. Derfor skulle hver menighet søke hjelp og støtte hos andre fordi de alle er lemmer på det ene legeme som hadde den samme tro og som Kristus var hode for (*Lumpkin 1959, 168f; London Confession 1644, Artikkel 47*).

Det er for så vidt interessant at det er én mann i Skandinavia som mest konsekvent, etter den annen verdenskrig, har fremmet den frie menigheten og den frie forkynnelsen, og det er *Lewi Pethrus*. Det skriver han for eksempel ved slutten av sitt liv i boka *Brytningstider Seierstider* utgitt på norsk i 1971. Her appellerer den gamle kirkelederen til kirkene om å motsette seg overorganisering og trosbekjennelser. La livet og forkynnelsen og vitnesbyrdet få flyte fritt, sier han, nærmest som en «evangelikal bevegelse». Mindre kontroll, mer frihet og større mangfold gir større resultater i form av frelste, men Jesus møter mennesket én og én. Pethrus sier at det bare er den lokale gruppen

som har slagkraft og seierstenen i seg. Han mener de kristne i dag må bli mer individualistiske. Det betyr mer av den gamle puritanske verditenkningen, vi skal streve og vi skal skape resultater, hver og en.

I dagens pluralistiske vestlige kultur vil nok tanken om religionsfrihet, og frivillighet med hva og hvordan den enkelte skal tjene sin Gud, leve og blomstre. Da er det en smule ironisk at det største protestantiske samfunn i USA, Southern Baptist Convention (SBC), har vist tegn på tvang til tro og hierarkisk tenkning. Dersom vi skal forbli tro mot vår arv, må vi kjempe for å fremme frihet og frivillighet for hver kristen og hver menighet. (Se brosjyren *Doing Faith Baptist Style: Voluntarism* av E. Glenn Hinson (The Baptist Style for a new century.) Dette er den ene siden av saken.

KONGREGASJONALISME: ET FUNGERENDE FRIVILLIG FELLESSKAP

Den andre siden av vår kristendomsforståelse handler om det troende fellesskapet, menigheten av troende (og døpte), som gir seg uttrykk i kongregasjonalismen. (Jeg har selv skrevet en del om dette i tidsskriftet *Baptist*, blant annet i artikkelen «Sakramentene» i nr. 1/2001.)

Vi kan alle få lov til å bli del av det fellesskapet som beskrives i 1. Korinterbrev 12,12–28 som Kristi legeme, uten å oppgi vår individualitet. Den bevarer vi fordi Gud har gitt oss vår spesielle oppgave i dette fellesskapet. Ved Åndens innsikt blir vi også gitt å forstå en annens oppgave og nådegave, og slik forstå og anerkjenne hverandre. Vi får lov til å be for og med hverandre. Da kan vi heller ikke være likegyldige til hverandres nederlag. Vi får bære hverandres byrder. (jfr. den lille prekensamlingen av Einar Lundby 1967, 26ff. *På 70 000 favner*. Oslo: Credo)

I 1608 flyktet en liten gruppe separatister til Holland fra religiøs forfølgelse i hjemlandet England. Lederne het John Smyth og Thomas Helwys, en tidligere prest i statskirken i England og en adelsmann Ett år senere, etter å ha studert Bibelen nøye på nytt, kom de til den forbløffende konklusjonen at bare troende skulle døpes. Smyth døpte så seg selv først, og så Thomas Helwys og menigheten på om lag 40 medlemmer. Slik startet den første moderne baptistmenigheten.

Ved å døpe troende, uten tillatelse fra en myndighetsperson eller biskop, ble menigheten det vi kaller en frimenighet. Den ble kalt frimenighet fordi medlemmene nektet å underkaste seg lære og praksis i en etablert kirke. På samme måte som andre reformatorer, følte de første baptistene at de skulle forme og utvikle sin menighets lære og ordninger på basis av Skriften alene.

Kongregasjonalisme

Med utgangspunkt i Skriften trakk menigheten den konklusjon at autoriteten for menighetens styre og ordninger skulle ligge hos menigheten selv. Denne styringsmåten kaller vi kongregasjonalisme. Menigheten besto av vanlige arbeidende mennesker som sammen leste og tolket Skriften for sitt liv sammen. De hadde ingen biskop, ikke noe kirkeråd, heller ikke en spesiell tradisjon som sin autoritet. Den fant de i Det Nye Testamente.

Baptistene lærer at den lokale forsamlingen selv har myndighet til å velge og ordinere sine egne ansatte, som pastorer og menighetsrådsmedlemmer, å bestemme kriteriene for medlemskap i menigheten og å avgjøre spørsmål knyttet til menighetsdisiplin. (Når vi delegerer pastorordinasjon til landsmøter, er det et tegn på aksept i det videre kirkefelleskapet.)

Dette var en ganske vanlig praksis i de nytestamentlige menighetene. Det ser vi for eksempel i Apgj 13,1–3, som forteller at menigheten i Antiokia bestemte at Barnabas og Paulus skulle dra på misjonsreiser. Videre: Paulus oppfordret menigheten i Korint til å løse sine interne problemer selv, og å handle resolutt i forhold til moralen til enkelte personer i menigheten.

Vi finner mange eksempler i Det Nye Testamente på at de første menighetene selv fattet nøkkellavgjørelser om hvilke åndelige tjenester de skulle satse på og hvilken ordning de skulle leve etter. Det ser vi for eksempel når Apgj 6 forteller at menigheten i Jerusalem utpekte diakoner; i 1 Kor 12 hvilke lister på Åndens gaver man ville fremheve; og i 1 Tim 3 om hvilke kvalifikasjoner man ønsket hos en diakon. Det de første baptister fant i Skriften, det skulle være mønster. De fulgte konsekvent det reformatoriske prinsippet som er formulert som «Sola Scriptura» (=skriften alene).

På reformasjonstiden var det i hovedsak to andre kirkeordninger i funksjon. Den ene var episkopal, der lederne hadde avgjørende myndighet, og en presbyteriansk, der de eldste i menigheten hadde stor makt. (Det ble supplert med en statskirkeordning, der fyrsten sto som garantist for religionen. I lutherske land er menigheten til stede i sogn der det blir preket rett og dåp og nattverd forvaltes riktig.) I kontrast til dette vil baptistene at hver lokale menighet skal bestå av omvendte, og menighetene skal styre seg selv. Ofte kaller man denne lokale kontroll over forsamlingen for *menighetens autonomi*. Derfor fins det knapt noen nasjonal eller regional størrelse som heter for eksempel «Baptistkirken i Norge», bare «Baptistkirker» eller fellesskapet av kirker/menigheter, det vil si baptistsamfunn eller baptistunion. I USA kalles den nasjonale samarbeidsorganet gjerne «conference» eller «convention». I nyere tid har noen nasjonale samfunn begynt å kalle seg Baptistkirken (for eksempel i Danmark), men det er ikke teologisk begrunnet.

Grunnlaget: Kristus er Herre

En baptistpastor som het *George W. Truett* (pastor i Dallas, USA, i mange år) insisterte i en tale på Capitol i Washington i 1920 på at menighetsforståelsen bygger på en enkelt læresetning: *Kristus er Herre*. Fra dette kommer alle andre læresetninger. Kristus har all makt og myndighet i himmel og på jord, og derfor er han menighetens hode og leder i alle spørsmål.

I sammenheng med dette finner vi også de to andre viktige nytestamentlige begrepene, «sjelens kompetanse» og «det allmenne prestedømme». [Sjelens kompetanse er altså ideen vi har berørt ovenfor om at Gud har utrustet hvert enkelt menneske med evnen til å fatte sine egne frie beslutninger i religiøse anliggender (det skal ingen andre gjøre for deg). Å døpe troende er bygget på denne forutsetningen, at du må velge selv om du vil følge Jesus.] Det allmenne prestedømme handler om fellesskapet, man står i tjeneste for hverandre – sammen.

Vi har, hver og en og sammen, fri adgang til Gud gjennom det offer Jesus Kristus brakte for oss. Det er utgangspunktet for læren om det allmenne prestedømme, eller det kongelige presteskap. Det Nye Testamente henviser til dette i 1 Peter 2,5.9 og Johannes' Åpenbaring 1,6; 5,10. Da Jesus døde, revnet forhenget i tempelet (Markus 15,38), det som bare prestene kunne gå gjennom for å komme i direkte kontakt

med Gud i Det aller helligste. Dermed var symbolet for skillet mellom prest og legfolk fjernet (se Hebr!). [Når NT taler om menighetsledere, brukes aldri ordet prest, men vanlige sekulære betegnelser, som for eksempel presbyter = eldste og biskop = tilsynsmann. Definisjonen av en prest er vel en som trer frem på vegne av folket for Gud, som spesielt hellig,]

Etter Jesu død og oppstandelse trenger ingen troende en mellommann eller prest som taler til Gud på deres vegne. Vi skal være prester for hverandre, vi skal gå i forbønn for hverandre (1Tim2,1–2) og bære fram offer for Gud (Rom 12,1). Vi har samme status i menigheten når den samles for å finne Guds vei (Apgj 9,2).

Menighetsordningen vår er vokst frem av nettopp dette, *sjelens kompetanse* og det *allmenne prestedømme*. Hver menighet fatter avgjørelser for sitt eget indre liv. Ingen menighet trenger en biskop, en prest, eller en ytre kirkeorganisasjon for å være menighet. Hver menighet har direkte adgang til Kristus, han som er hodet. Medlemmene i en menighet er kompetente og ansvarlige, åndelig opplyste, og kan derfor styre seg selv. Ved tilskyndelse og lederskap av Den Hellige Ånd, arbeider vi sammen for å styre livet og arbeidet i den lokale menigheten. Og sammen kommer vi og drøfter alle saker, og legger fram vårt eget syn – etter de evner og gaver Gud har gitt den enkelte. Og vi arbeider oss frem til størst mulig konsensus, slik at vi kan finne menighetens vei inn i fremtiden. Her er det ikke om å gjøre å vinne en avstemning, men at vi bringer den innsikt og erfaring vi har (gitt oss fra Gud) til menigheten.

Hva betyr dette for lokalmenigheten?

1. Kongregasjonalisme betyr at baptistmenigheter er uavhengige og selvstendige. De har frihet til å velge sine egne tjenestemenn og kvinner, bestemme kriteriene for medlemskap, lage sin egen gudstjenesteordning, velge hvilken litteratur som anbefales, brukes og selges, bestemme hvem og hva man vil støtte økonomisk, og innrette sin virksomhet slik menigheten selv finner best. Det gjelder også menighetsdisiplinen.

Vi må undervises. Kongregasjonalismen er avhengig av at medlemmene er aktive, og følger Jesus Kristus. Vi understreker at alle troende er prester, og det betyr at enhver baptist som representant for

en menighet, er en misjonær, lærer, tjener – og i alt en ambassadør for Guds rike. Derfor skal hver og en preges av Jesus. Derfor er det også viktig å gi undervisning til alle som kommer til tro og slutter seg til menigheten, slik at de kan vokse i kjennskap til Kristus (Efes 4,13). Da blir man også tryggere i sitt møte med andre troende og ikke-troende.

2. Som særlige tjenester i menigheten regnes vanligvis pastor og diakoner (også kalt menighetstjenere eller eldste). Menigheten selv er ansvarlig for ordinasjon/innvielse av disse til tjeneste, uavhengig av en overordnet autoritet. Ingen ytre organer fatter slike beslutninger på vegne av den lokale menigheten. Når norske baptister ordinerer pastorer i sine landsmøter, er dette en oppgave som er delegert dit, for å vise at vedkommende er anerkjent i en større sammenheng. Diakoninnvielse finner alltid sted i den lokale menighet.

Undervisning hører sammen med disippelskap. I misjonsbefalingen i Matteus 28 står det at den som døpes også skal undervises: «Lær dem å holde alt det jeg har befalt dere,» sa Jesus. Det gjelder ikke bare bibelstudier. Man skal praktisk lære å leve i verden på det fundament som Jesus gir. Det omfatter hele vårt kristenliv i kirken og i verden, i forhold til familie og til min neste. Kanskje skulle vi heller ikke glemme kirkehistorie og vår egen menighets grunnprinsipper og teologi. Vi skiller ofte også med urette mellom det åndelige og det materielle i menigheten – det praktiske i menighetsarbeidet må vi også trenes til å utføre! Å bære fram sitt legeme (å gjøre noe praktisk) er en åndelig gudstjeneste (Rom 12,1ff). Å vise gjestfrihet er en nådegave (Rom 12,13).

3. Ansettelsesråd/Undersøkelsesråd: Før menigheten godkjenner en ny pastor, skjer det i flere land en «siling» av kandidater. I land med store menigheter (særlig i USA) skjer dette også før man velger diakoner. Man har samtale der man stiller spørsmål og får svar på hva kandidaten har av oppfatninger og om villighet til å tjene. I Norge finner det på nasjonalt nivå et ansettelsesråd som veileder og hjelper menighetene når det skal ansettes pastor. Men avgjørelsen skjer lokalt. Det nasjonale anbefalingsrådet kan ha betenkelige sider, der man poengterer enkelte sider ved dogmatisk og etiske meninger mer enn visjoner for det lokale arbeidet.

4. Ved innvielse ved håndspåleggelse legger menighetens representanter hendene på en ny diakon og andre tjenestepersoner for å sette vedkommende til side for tjeneste og oppgaver. Det er ikke slik

i en baptistmenighet at det er menighetsrådet selv som utpeker sine nye medlemmer og innvier dem. I noen samfunn finnes det et eldsterråd, med stor åndelig makt, som supplerer seg selv. Diakonater eller menighetsrådet er en tjenende gruppe, ikke en menighets styre. Når en diakon eller et menighetsråd søker å ta makt over menigheten, settes kongregasjonalismen til side og prinsippene om sjelens kompetanse og det allmenne prestedømme krenkes. Vi har eksempler på at en NT-forfatter går sterkt ut mot ledermakt (3 Joh vers 10)

5. En menighet velger sin egen pastor, fordi den er uavhengig. Pastorens oppgaver er å forkynne, undervise, oppmuntre og veilede menigheten. Men pastoren er ikke den store lederen. Det er menigheten selv, gjennom beslutningene i menighetsmøtet. Pastoren er menighetens tjener. Det må alltid være en balanse mellom pastoral ledelse og menighetens grunnleggende prinsipper og fellesskapets beslutninger. Pastoren skal aldri ha mer enn en stemme i menighetsmøtet, og ingen stemmerett i menighetsrådet.

Kongregasjonalismen fungerer best når medlemmene samtaler åpent om alle saker i en åndelig positiv atmosfære, fordi man er brødre og søstere i Herren. Menigheten fungerer best og har så stor kraft som styrken i medlemmenes hengivelse er.

Jesus lovet oss ikke at alt skulle gå enkelt til i livet. Han sa at konflikt og motstand ville komme. Han forutså konflikter også i den kristne menigheten og familien. Det hjelper ikke å sope problemene under matta. Da kan det være viktig at vi er åpne og ærlige og i dialog, når vi er uenig i saker, og ikke driver heksejakt på personer.

6. Uavhengighet betyr også at hver menighet selv bestemmer sin lære. Ingen ytre organisasjon kan påtvinge en lokal menighet et lærestandpunkt. Den eneste læreautoritet for enkeltmenigheter er Skriften. Det betyr imidlertid ikke fritt frem for enhver form for individualisme. Det betyr ikke at hver menighet er seg selv nok. Baptisthistorikeren Walter Shurden sier at «baptistene har aldri ment at deres menigheter skal være uavhengige av Gud, Kristus, Den Hellige Ånds ledelse eller å avstå fra ethvert råd fra andre kristne og menigheter.»

7. Menigheter er gjensidig avhengig av hverandre. Dette gjelder særlig for misjon og evangelisering. Menighetene slutter seg frivillig sammen, eller knytter seg til hverandre distriktsmessig og nasjonalt i

respekt for mangfoldet – for å sikre samarbeid for å nå målet, utbredelsen av Guds rike. Vi kaller dette assosiasjonsprinsippet.

8. Samarbeidet mellom menighetene må være frivillig. Det følger av prinsippet om uavhengighet. Det betyr at ingen av vedtakene på distrikts- eller nasjonalt nivå kan være bindende for den lokale menigheten. Det kan bare være frivillig tilslutning til vedtak. De kan også bare være rådgivende for menigheten. Det Norske Baptistsamfunn kan aldri ha myndighet over norske baptistmenigheter.

(Se videre brosjyren *Doing Church Baptist Style: Congregationalism* av Carol Crawford Hulcomb, utgitt av Baptist History and Heritage Society, Brentwood (TN) i 2001).

VERDIFORMULERING

Jeg ønsker at utgangspunktet for våre baptistiske kjerneverdier skal være det som jeg uttrykte på landsmøtet på Raufoss; og som ble oversendt Hovedstyret, som uttrykte at de var enige i dette, at «den lokale menigheten skal ha autoritet til å avgjøre hva som er basis for medlemskap å velge og vigsle sine tjenestemenn/kvinner, og å drive sitt arbeid, herunder menighetstukt.»

Dette er kongregasjonalisme. Dette ble praktisert i NTs menigheter. Apgj 13,1–3 skildrer menigheten i Antiokia, som sendte ut Paulus og Barnabas. Paulus oppfordret menigheten i Korint til å søke å løse sine interne problemer og handle bestemt og avgjørende for gode løsninger. Valget av de sju i Apgj 6, nådegavelistene i 1 Kor 12 og beskrivelsene av kvalifikasjonene til menighetsarbeiderne i 1 Tim 3 gir bibelske belegg for at urmenighetenes medlemmer selv fattet nøkkel-avgjørelsene når det gjaldt tjenester, og lære og ordninger. De første baptistene (fra 1609) insisterte på å forme sine menigheter på sin fortolkning av NT. Det er det reformatoriske prinsippet vi anerkjenner som skriften alene. Slik skal vi fortsatt ha det. Men over det hele står det klart at Jesus er Herre, hode for det ene legeme. Og troen på ham må være frivillig valgt, se Joh 3,5–6; Rom 1,16–17.

EN ANNEN SYNSMÅTE

Men: Verdier kan også være noe annet. Det kan være så mangt. «Evangelikal bevegelse» er en slik beskrivelse av en måte å tenke på.

Men de to ordene går i hver sin retning: *evangelikal* plasserer oss i kirkelandskapet som svært konservative, det er nærmest en trosbekjennelse; mens *bevegelse* går i mot satt retning, vi er ikke særlig organisert ennå, det er mange retninger, løst knyttet til hverandre. Det er lett å se at man med dette ønsker å påpeke det «dynamiske» og skapende, ikke det «forvitrende». Derfor passer dette ordet helst på unge nye retninger og grupper, ikke som betegnelse på menigheter og kirkesamfunn som er over 400 år gamle.

EN STRATEGI-TENKNINGS MODELL

Vi kunne også se verdier i strategi-tenkningssammenheng slik næringslivet gjør:

Eksempel: Bærum Baptistmenighet

Menigheten skal være

Aktiv (Matt 25,14-30), sjenerøs (Luk 10,25-37) og misjonerende (Mt 28,18-20), åpen for alle mennesker (Gal 2,6 og 3,26-29), preget av Jesu sinnelag (Fil 2,5-11). Dette er også betegnelser for verdier!

Verdi

Verdigrunnlag
(Trosbekjennelse)

*Vedtak i Trondheim i 1963 (som inkluderer oldkirkelige symboler)
Bibelsynsuttalelse fra Langesund 1966
EBF-bekjennelsen fra 1993*

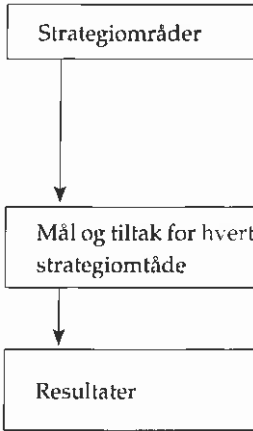
Arbeidsområder
for en menighet

*Forkynnelse, undervisning, fellesskap
gudstjeneste, sosial og diakonal innsats*

Hovemål

Være en liten (200) misjonerende frikirkelig menighet i Røyken, Asker, Bærum og Oslo Vest med passende arbeid for alle aldersgrupper og befolkningsgrupper. Når vi er blitt 200 medlemmer bør vi vurdere å dele menigheten

*Evangelisering, PR og kulturaktiviteter,
Gudstjenester, fellesskap i Smågrupper og
ved turer og spesielle fester, Sang og Musikk,
Aldersbestemte grupper
Økonomi og administrasjon*

Mål:

Tiltak:

Eller som Evangeliska Frikyrkan i Sverige uttrykker seg:

- Evangelikal (Lausannepakten)
- Misjonerende (75% av økonomien til misjon)
- Baptistisk (troende menighet, troendes dåp)
- Karismatisk

Forfatteren

Odd Arne Jøe BD, er pastor i Bærum Baptistmenighet og tidligere lektor ved Baptistenes Teologiske Seminar.